

Jelentés a Szigetközben az akvatikus és szemiakvatikus
poloskákon történt vizsgálatokról

A több éve folyó vizsgálatokat Dr. Bakonyi Gáborral együtt végeztük. Célunk volt minél több és minél többféle tényleges, és a vízszíntingadozások függvényében potenciális élőhely felkutatása és faunájuk megismerése. A gyűjtések során összesen 27 fajt sikerült fogni. Közülük 4 külön megjegyzést érdemel:

Hydrometra gracilentum - A faj a hazai faunában ritka, meglepetés, hogy előkerült a Szigetközből.

Micronecta griseola - A szakirodalom szerint Magyarországon közönséges, az utóbbi két évtizedben viszont Bakonyi csak a Szigetközben gyűjtötte.

Hesperocorixa sahlbergi - Magyarországon ritka.

Sigara fossarum - Soós faunafüzetében zárójelben szereplő faj, mely faunára újként került elő a Szigetközből. Jelenlétét egy évvel később is tapasztaltuk, más élőhelyen. 1992 őszén mindkét élőhely kiszáradt.

Az említett fajokat leszámítva a Szigetköz faunája rendkívüli jellegzetességet nem mutat. Dominálnak a kisebb és nagyobb, növényzettel közepesen benőtt vizekre jellemző fajok. A mellékágakban fajokban nem túl gazdag, de stabil, nagy egyedszámú populációkban létező fauna él. A kotort kavicsgödrök vizében és vizének felszínén gyakorlatilag nem él poloska. A víztípusok és élőhelytípusok sokféleségének köszönhetően, a természetes vízszíntingadozások által limitált, a Balatonéval összevethető gazdagságú vizi és vízfelszíni poloska fauna él a Szigetközben.

Az 1992. őszi drasztikus beavatkozásnak kétféle hatását kívánjuk itt megemlíteni, mindkettő következtetéseken alapul, mert hasonló léptékű beavatkozások hatását másutt nem vizsgálták. A vízfelszíni /szemiakvatikus, Gerromorpha/ poloskák számára épp a telelőhelyre vonulás időszakában következett be, s több élőhelyen lehetetlenné tette a makrofiton társulásoknak mint áttelelő helyeknek a felkeresését a Gerridae család fajai számára. A többi család fagjai viszonylag jól mozognak szárazon is, tehát számukra feltehetően nem okozott súlyos

Cél megvalósult

problémát. Ha a vízszint tavasszal is alacsony marad /lesz/, akkor viszont nagyarányú pusztulásokkal kell számolni a többségükben szárnyatlan egyedek között a Mesoveliidae, Hydrometridae és Veliidae családokban. A vízi /akvatikus, Nepomorpha/ poloskák elméletileg túlélhették a kiszáradást, de nincsenek adatok ilyen késői migrációjukról. Az iszapban áttelelő példányok kiszáradva elpusztulnak, s ha nem, a száraz iszapot nem tudják elhagyni tavasszal, s akkor pusztulnak el. A tartósan alacsony vízszintnek - a poloskák szempontjából - igen káros hatását prognosztizálhatjuk.

Budapest, 1993. január 13.

Dr. Vásárhelyi Tamás

Megjelent közlemény:

Bakonyi G. /1990/: *Sigara fossarum*, hazánk faunájában új vízi-poloska a Szigetközéből /Heteroptera/. - *Folia ent. hung.*, 51:163.

A Szigetközben gyűjtött akvatikus és szemiakvatikus poloska-
fajok jegyzéke

GERROMORPHA

MESOVELIIDAE

Mesovelina furcata Mulsant et Rey, 1852

HYDROMETRIDAE

Hydrometra stagnorum /Linnaeus, 1758/

Hydrometra gracilentum Horváth, 1899

VELIIDAE

Velia sp. /lárva/

Microvelia pygmaea /Dufour, 1833/

Microvelia reticulata /Burmeister, 1835/

GERRIDAE

Gerris thoracicus Schummel, 1832

Gerris argentatus Schummel, 1832

Gerris lacustris /Linnaeus, 1758/

Gerris odontogaster /Zetterstedt, 1828/

Aquarius paludum /Fabricius, 1794/

NEPOMORPHA

NEPIDAE

Nepa cinerea Linnaeus, 1758

Ranatra linearis /Linnaeus, 1758/

NAUCORIDAE

Ilyocoris cimicoides /Linnaeus, 1758/

NOTONECTIDAE

Notonecta glauca Linnaeus, 1758

Notonecta viridis Delcourt, 1909

PLEIDAE

Plea minutissima /Linnaeus, 1758/

CORIXIDAE

Micronecta meridionalis /Costa, 1863/

Micronecta griseola Horváth, 1899

Cymatia coleoptrata /Fabricius, 1776/
Corixa punctata /Illiger, 1807/
Hesperocorixa linnaei /Fieber, 1848/
Hesperocorixa sahlbergi /Fieber, 1848/
Sigara striata /Linnaeus, 1758/
Sigara falleni /Fieber, 1848/
Sigara fossarum /Leach, 1817/
Sigara lateralis /Leach, 1817/

Lelőhelyek jegyzéke (kiegészítés az akvatikus és szemiakvatikus poloskákról írt jelentéshez)

A megadott jegyzékben szereplő fajokat az alábbi leelőhelyeken gyűjtöttük. Egy-egy helységnév többféle élőhelyet is fedhet, pl. Mosoni-duna, mellékág, holtág, csatorna, árok, tó, pocsolya, gödör, épített part mente (strand, zárás). Ez a jegyzék nem teljes, az alkoholos anyag teljes válogatása és preparálása után kiegészítésre szorul.

Gerromorpha

Mesovelina furcata: Cikolasziget, Doborgazsziget, Győr, Győrzámoly, Hédervár, Lipót, Mosonmagyaróvár, Sérffenyősziget

Hydrometra stagnorum: Ásványráró, Cikolasziget, Győr, Győrzámoly, Halászi, Lipót, Máriakálnok, Mecsér, Mosonmagyaróvár, Sérffenyősziget

Hydrometra gracilentum: Máriakálnok, Mosonmagyaróvár

Velina sp.: Darnózseli

Microvelina pygmaea: Dunasziget, Győr, Lipót

Microvelina reticulata: Ásványráró, Dunaszeg, Győr, Győrzámoly, Hédervár, Lipót, Mosonmagyaróvár, Sérffenyősziget

Gerris thoracicus: Dunaszeg, Feketeerdő, Győrladamér, Lipót

Gerris argentatus: Ásványráró, Doborgazsziget, Dunaszeg, Győrladamér, Lipót, Mecsér, Mosonmagyaróvár, Sérffenyősziget

Gerris lacustris: Ásványráró, Cikolasziget, Doborgazsziget, Feketeerdő, Győr, Győrzámoly, Hédervár, Mosonmagyaróvár

Gerris odontogaster: Cikolasziget, Feketeerdő, Győr, Győrzámoly, Halászi, Sérffenyősziget

Aquarius paludum: Ásványráró, Cikolasziget, Győr, Győrladamér, Halászi, Lipót, Mecsér, Mosonmagyaróvár

Nepomorpha

Notonecta glauca: Ásványráró, csatorna; Fekete erdő, Mosoni Duna

Notonecta viridis: Ásványráró, csatorna; Lipót, csatorna; Fekete erdő, Mosoni Duna

Micronecta scholtzi: Ásványráró, kikötő; Halászi, Mosoni Duna; Dunaszeg, tó; Ásványráró, holtág

Micronecta griseola: Halászi, Mosoni Duna

Plea leachi: Lipót, Holt Duna; Dunasziget, gátórház;
Dunaszeg, tó; Ásványráró

Cymatia coleoptrata: Lipót, Holt Duna; Mosonmagyaróvár,
Mosoni Duna; Ásványráró; Ásványráró, holtág

Hesperocorixa linnei: Győrladamér, Mosoni-Duna ártér;
Ásványráró, csatorna; Lipót, Nagy Holt Duna; Lipót, Holt
Duna; Mosonmagyaróvár, Mosoni Duna; Fekete erdő, Mosoni
Duna

Hesperocorixa shalbergi: Ásványráró, nádas

Corixa punctata: Lipót, Nagy Holt Duna

Sigara falleni: Győrladamér, Mosoni-Duna ártér; Lipót,
Kis Holt Duna; Mecsér, Mosoni Duna; Ásványráró, kikötő;
Ásványráró, csatorna; Lipót, Holt Duna; Lipót, csatorna;
Mosonmagyaróvár, Mosoni Duna; Fekete erdő, Mosoni Duna;
Halászi, Mosoni Duna; Dunasziget, gátórház; Dunaszeg, tó;
Ásványráró; Ásványráró, holtág

Sigara lateralis: Győrladamér, Mosoni-Duna ártér; Lipót,
Kis Holt Duna; Mecsér, Mosoni Duna; Mecsér, Mosoni Duna;
Dunaszeg, tó

Sigara striata: Győrladamér, Mosoni-Duna ártér; Lipót,
Kis Holt Duna; Ásványráró, csatorna; Lipót, Nagy Holt
Duna; Lipót, Holt Duna; Lipót, csatorna; Mosonmagyaróvár,
Mosoni Duna; Fekete erdő, Felső erdő; Fekete erdő, Mosoni
Duna; Halászi, Mosoni Duna; Dunaszeg, tó; Ásványráró;
Ásványráró, holtág

Sigara fossarum: Ásványráró csatorna; Lipót, Nagy Holt
Duna

Ilyocoris cimicoides: Lipót, Nagy Holt Duna; Lipót, Holt
Duna; Mosonmagyaróvár, Mosoni Duna; Dunasziget, gátórház

Nepa cinerea: Lipót, Holt Duna; Mosonmagyaróvár, Mosoni
Duna; Fekete erdő, Mosoni Duna; Dunasziget, gátórház;
Dunaszeg, tó; Ásványráró, holtág

Ranatra linearis: Ásványráró